

12 Noiembrie 2008, nr. 352

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru completarea Legii Fondului republican de susținere socială a populației

(înregistrat în Parlament cu numărul 2949 din 15 Octombrie 2008)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru completarea Legii Fondului republican de susținere socială a populației.

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Din nota informativă ce însoțește proiectul actului legislativ scopul modificărilor propuse ține de completarea cadrului legislativ în domeniul activității fondurilor de susținere socială a populației cu funcția ajutorării financiare substanțiale a persoanelor, care au suportat cheltuieli majore, cauzate de diferite situații excepționale, inclusiv la transportarea corpurilor neînsuflețite ale rudelor, decedate peste hotare.

Fundamentarea proiectului

- 4. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

- 5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă**

6. Suficiența argumentării. Nota informativă la proiect conține o serie de argumente și supoziții în sprijinul ideilor ce stau la baza proiectului, dar acestea nu sunt suficiente. Astfel, nota informativă nu argumentează care sunt motivele care au stat la baza promovării proiectului de modificare a Legii fondului republican și a fondurilor locale de susținere socială a populației, costurile implementării proiectului, numărul estimativ al beneficiarilor pe viitor, fie numărul persoanelor care au beneficiat deja de acest ajutor etc. Deși autorii proiectului susțin în nota informativă că proiectul are drept scop includerea în lista beneficiarilor a persoanelor care au suportat cheltuieli majore, cauzate de "diferite situații excepționale", totuși aceste situații excepționale sunt exemplificate doar prin situațiile când persoanele au suportat cheltuieli pentru transportarea corpurilor neînsuflețite ale rudelor decedate peste hotare, alte "situații excepționale" nefiind detaliate nici în proiect și nici în nota informativă.

Afară de aceasta, menționăm faptul că nota informativă a fost întocmită la un proiect al unei hotărâri de

Guvern, dar nu la proiectul legii expertizate. Ținând cont de aceasta, vom menționa că argumentarea proiectului legii nu este suficientă și valabilă și nu corespunde exigențelor impuse de articolul 20 din Legea privind actele legislative, 780/2001.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Nota informativă nu face nici o referire la compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației comunitare sau alte standarde relevante din domeniu.

Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespundente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.

8. Fundamentarea economico-financiară. Din conținutul notei informative nu rezultă faptul că ar fi fost făcută o estimare a cheltuielilor sau calcule economico-financiare, cu toate că implementarea proiectului implică anumite cheltuieli, chiar considerabile. Nu este prezentată o cifră estimativă a potențialilor beneficiari, nu este prezentată o cifră care să evalueze mărimea medie a ajutorului care poate fi acordat din contul Fondului republican sau a fondurilor locale etc.

Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale contrare interesului public. Dimpotrivă, proiectul promovează interesele persoanelor care se află în anumite situații excepționale, totuși, în lipsa unor calcule financiare, proiectul riscă să devină doar o bună intenție, realizarea practică a acestuia fiind discutabilă.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise, exprimările întrunind rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul nu conține reglementări referitoare la activitatea autorităților publice, dar propune noi competențe pentru reprezentanții Ministerului Sănătății, Comitetului Executiv al Găgăuziei și reprezentanții direcțiilor teritoriale control administrativ al Ministerului Administrației Publice Locale, care se propun a fi incluși în componența Consiliului de administrație a Fondului republican și, respectiv, a fondurilor locale. În același timp, nu prea este clară necesitatea modificării alin. (2) din articolul 8 al Legii prin includerea unor noi membri (Ministerul Sănătății și Comitetul Executiv al Găgăuziei), care deja sunt reprezentați în Consiliul de administrație (a se vedea HG nr.1083 din 26.10.2000) și care de fapt cad sub incidența formulării "reprezentanții ai altor organe centrale de specialitate ale administrației publice" din același alineat. De fapt, se creează impresia, că prin proiectul înaintat se legiferează o situație deja existentă.

Includerea reprezentantului direcției teritoriale control administrativ al Ministerului Administrației Publice Locale în componența consiliilor de administrație a fondurilor locale, nu are nici o justificare în nota informativă și pare a fi inexplicabilă oportunitatea includerii reprezentanților respectivi, reieșind din natura activităților și competenței direcțiilor teritoriale ale MAPL.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Art. unic Pct.1	..." , pentru compensarea <u>cheltuielilor substanțiale</u> , cauzate de <u>diferite situații excepționale</u> "	Nu este clar care sunt criteriile de stabilire a "substanțialității" cheltuielilor cauzate de diferite situații excepționale și cum sunt stabilite acele situații excepționale în baza cărora beneficiarii ar putea beneficia de susținere socială. Astfel, considerăm că prevederile în cauză pot favoriza acte de corupție din partea funcționarului care va decide după propriile sale criterii ce cheltuieli și pentru cine sunt substanțiale și dacă o anumită situație este excepțională. Trebuie de menționat că datorită situației economice din R. Moldova pentru unele persoane și suma de 50 lei poate fi considerată substanțială. Astfel, consideram ca trebuie de specificat expres care sunt criteriile de stabilire și cuantificare a cheltuielilor.	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Lipsa / insuficiența transparenței funcționării autorităților publice Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Trebuie de specificat clar care sunt criteriile de determinare a cheltuielilor substanțiale. De altfel, nici hotărârea Guvernului 1083 din 26 octombrie 2008, aprobată întru executarea legii supusă modificării, nu oferă care va criterii și limite clare de stabilire a potențialilor beneficiari de ajutoare sociale din contul fondurilor de susținere a populației.

Concluzii

În concluzie, menționăm că proiectul supus expertizei, necesită a fi reexaminat, ținând cont de obiecțiile menționate mai sus. În lipsa unei fundamentări adecvate, a unor estimări clare a cheltuielilor și a unor criterii concrete de stabilire a beneficiarilor ajutoarelor sociale, considerăm că proiectul, precum și legea în vigoare, pe care acesta o propune spre modificare, comportă un risc sporit de coruptibilitate în procesul de aplicare.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției